

GRAECIA





THESEVS ET MINOTAVRVS

I Syra, postquam facta Mārcī nārrāvit, abīre vult, sed Quīntus “Nōli” inquit “mē relinquere! Tē hīc manēre volō. Nārrā mihi aliquam fābulam!”

Syra: “Quam fābulam mē tibi nārrāre vīs? Fābulam-
5 ne dē lupō et agnō quī forte ad eundem rīvum vēnē-
runt? an fābulam dē puerō quī cupīvit regere equōs qui
currum Sōlis per caelum trahunt?”

Tacente Quīntō, Syra pergit: “An cupis audīre fābu-
lam dē Achille, duce Graecōrum, quī Hectorem, ducem
10 Trōiānum, interfēcit atque corpus eius mortuum post
currum suum trāxit circum moenia urbis Trōiae? an
fābulam dē Rōmulō, quī prīma moenia Rōmāna aedifi-
cāvit...”

Quīntus: “...et Remum frātrem interfēcit quia moe-
nia humilia dērīdēbat! Omnes istās fābulās antīquās
15 saepe audīvī. Iam vērō nec dē hominibus nec dē bēstiīs



currus
-ūs m

fābula -ae f (< fāri)

agnus -i m = parvula ovis
forte = nesciō cūr, sine
causā
regere = gubernāre
Sōl : deus sōlis
trahere trāxisse tractum

Achillēs -is m
Hector -oris m
Trōiānus -a -um < Trōia
-ae f, urbs Asiae
inter-ficere -iō -fēcisse
-fectum = mortuum fa-
cere
moenia -ium n pl = mūrī

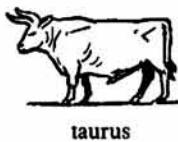
Rōmulus -i m

Remus -i m

humilis -e ↔ altus

mōnstrum -ī n

vorāre = tōtum ēsse

timidus -a -um = qui
timetThēseus -ī m
Minōtaurus -ī mōlim = aliquō tempore,
tempore antiquō
terribilis -e < terrēre
taurus -ī m = bōs
masculus
labyrintus -ī m

taurus

aedificium -ī n < aedi-
ficārepatēre = apertus esse
Daedalus -ī m
Athēniēnsis -e < Athē-
nae -ārum / pl., urbs
Graeciae
qui : Daedalus
com-plūrēs -a = plūrēs
quam duo
mīrabilis -e < mīrārīquot-annīs = omnī annō,
quōque annō

audīre cupiō. Nārrā mihi fābulam dē aliquō ferōcī mōnstrō, cui caput bēstiae et corpus hominis est et quod hominēs vīvōs vorat! Tālem fābulam audīre cupiō.”

Syra: “At tāle mōnstrum tē terrēbit, Quīnte.” 20

Quīntus: “Nōlī putāre mē puerum timidum esse! Ti-
mor mōnstrōrum puerum Rōmānum nōn decet!”

“Nārrābō tibi fābulam dē Thēseō et Mīnōtaurō” in-
quit Syra, et sīc nārrāre incipit:

“In īsulā Crētā ōlim vīvēbat mōnstrum terrible, 25
nōmine Mīnōtaurus, cui caput taurī, corpus virī erat.
Mīnōtaurus in magnō labyrintō habitābat.”



Quīntus: “Quid est labyrintus?”

Syra: “Est magnum aedificium quod frequentibus mūrīs in plūrimās partēs dīviditur. Nēmō qui tāle aedi- 30
ficiūm semel intrāvit rūrsus illinc exīre potest, etsī iānua patet. Labyrintus ille in quō Mīnōtaurus inclūsus te-
nēbātur, ā Daedalō, virō Athēniēnsī, aedificātus erat.
Qui iam antequam ex urbe Athēnīs in Crētam vēnit,
complūrēs rēs mīrabilēs fēcerat.” 35

“Mīnōtaurus nihil praeter hominēs vīvōs edēbat. Ita-
que complūrēs adulēscētēs virginēsque quotannīs

Athēnīs in Crētam mittēbantur, quī omnēs in labyrinthō ā mōnstrō illō saevō vorābantur. Nāvis quā Athēniēnsēs illūc vehēbantur vēla ātra gerēbat, nam eō colōre significātūr mors."

II Quīntus: "Quam ob rem tot Athēniēnsēs ad mortem certam mittēbantur?"

Syra: "Rēx Minōs, quī tunc Crētam regēbat, paucī annīs ante urbē Athēnās bellō expugnāverat. Post expugnātiōnēm urbīs Minōs, cupidus aurī atque sanguinis, nōn modo magnam pecūniā, sed etiam hominēs vīvōs ab Athēniēnsib⁹ postulāverat. Rēx enim Athēniēnsib⁹ male volēbat, quod filius eius paulō ante ab iīs necātūs erat.

"Eō tempore Thēseus, vir patriae amāns atque glōriae cupidus, Athēnīs vīvēbat. Quī nūper Athēnās vēnerat neque ibi fuerat cum urbs ā rēge Minōe expugnāta est. Thēseus, quī patrem Minōtauri, taurum album, iam necāverat, novam glōriām quaerēns Minōtaurūm ipsum quoque interficere cōstituit. Itaque ūnā cum cēterīs Athēniēnsib⁹ nāvem vēlis ātrīs ornātam cōncendit et in Crētam profectus est. Ibi continuō rēgem Minōem adiit, quī eum ā militib⁹ in labyrinthū dūci iussit.

60 "Minōs autem filiam virginem habēbat, cui nōmen erat Ariadna. Quae cum prīmū Thēseum cōspexit, eum amāre coepit cōstituitque eum servāre.

"Ariadna igitur, antequam Thēseus labyrinthū intrāvit, ad eum accessit et sīc loquī coepit: "Contrā Mi-

Athēnīs (abl) = ab/ex
urbe Athēnīs
saevus -a -um = ferōcis-simus
illūc = ad illum locum
mors mortis f

rēx rēgis m: vir qui
terram/urbem regit
Minōs -ōis m: rēx Crētae
expugnātiō -ōnis f
< expugnāre
cupidus -a -um < cu-pere; aurī cupidus =
qui aurum cupit

velle: volēbat (*imperf*)
bene/male velle + dat =
amicus/inimicus esse
necāre = interficere
patriae amāns = qui
patriam amat
glōria -ae f = magna laus
Athēnīs = in urbe Athēnīs
Athēnās = ad/in urbem
ibi = illīc

cōn-stituere -uisse -ūtum
vēlis ornātus = vēla ge-reñs
cōncendere -disse
proficisci -fectum esse
iubēre iussisse iussum
eum ā militib⁹ dūci iussit = militēs eum dūcere iussit
cōn-spicere -iō -spexisse
-spectum
incipere -iō coepisse
coepit
ac-cēdere -cessisse

auxilium -i n

occidere -disse -sum =
interficere (gladiō)
cīvis -is m/f = qui/quae
in eādem urbe habitat

parātus -a -um

exitus -ūs m < exire

reperire repperisse
repertum
filum -i n = linea tenuis

hūc = ad hunc locum
haec locūta = postquam
haec locūta est
opperīre! = exspectā!

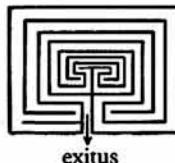
brevī adv = brevī tem-
pore, mox

pollicēri = prōmittere

mora -ae f: sine morā
= continuō
petere -ivisse -itum

Mīnōtaurō occīsō = post-
quam M.us occīsus est
sequī secūtum esse
filum secūtus : postquam
filum secūtus est, filum
sequēns

nex necis f < necāre



nōtaurum ego tibi auxilium ferre nōn possum..." "Deī" 65
inquit Thēseus "mihi auxilium ferent contrā illum. Ho-
diē certē Mīnōtaurum occīdam atque cīvēs meōs ā
mōnstrō illō terribili servābō. Bonum gladium gerō. Ad
pugnam parātus sum." Tum Ariadna "Hoc nōn dubitō" 70
inquit, "sed quōmodo exitum labyrinthī posteā repe-
riēs? Nēmō adhūc per sē viam ē labyrinthō ferentem
repperit. Ego vērō tibi auxilium feram: ecce filum ā
Daedalō factum quod tibi viam mōnstrābit. Auxiliō
huius filī hūc ad mē redībis." Haec locūta, Ariadna
Thēseō filum longum dedit; atque ille "Opperīre mē" 75
inquit "hīc ad iānuam! Nōlī timēre! Ego mortem nōn
timeō. Sine timōre mortis contrā hostem eō. Brevī hūc
redībō, neque sine tē, Ariadna, in patriam revertar.
Illūc tē mēcum dūcam neque umquam tē relinquam.
Hoc tibi polliceor." 80

"Tum Thēseus, filum Ariadnae post sē trahēns, laby-
rinthum intrāvit ac sine morā Mīnōtaurum in mediō
labyrinthō exspectantem petīvit, quem post brevem
pugnam gladiō occīdit. Mīnōtaurō occīsō, Thēseus fi-
lum Ariadnae secūtus exitum labyrinthī facile repperit. 85
Ita Thēseus ob amōrem patriae cīvēs suōs ā mōnstrō
saevissimō servāvit.

"Haec sunt quae nārrantur dē nece Mīnōtauri."

Hīc Quintus "Perge" inquit "nārrāre dē Thēseō et III
Ariadnā! Nōnne illa Thēseum secūta est?" 90

Syra: "Thēseus ē labyrinthō exiēns "Mīnōtaurus ne-

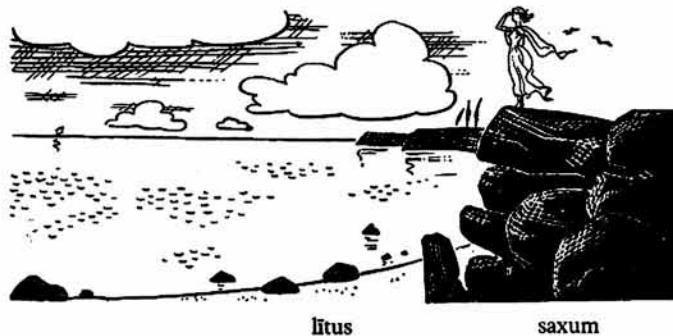
cātus est" inquit, "Laetāmīnī, cīvēs mē! Intuēmīnī glādium meum cruentum! Sequimīnī mē ad portū! Ibi nāvis mea parāta est ad nāvigandum." Tum Ariadnam 95 cōspiciēns "Et tū" inquit "sequere mē! Proficīscere mēcum Athēnās!" Ariadna, quae nihil magis cupiēbat, "Parāta sum ad fugiendum" inquit, atque sine morā nāvem Thēseī cōscendit. Thēseus nāvem solvit et cum 100 filiā rēgis nāvigāvit Naxum; ibi vērō nocte silentī Ariadnam dormientem reliquit atque ipse Naxō profectus est. Māne Ariadna ē somnō excitāta amīcum in lītore quae- sīvit neque eum repperit. Puella misera ab humili lītore

laetāmīnī! = gaudēte!
intuēmīnī! = spectāte!
sequimīnī mē! = venite
mēcum!
nāvigāre: *ad nāvigandum*

et = etiam; et tū
= etiam tū

fugere: *ad fugiendum*

Naxus -īf
Naxum = *ad insulam*
Naxum
Naxō = *ab insulā Naxō*
relinquere -līquisse
-lictum
lītus -oris n
quaerere -sīvisse -sītum



in altum saxum ascēdit, unde prōspiciēns nāvem Thēseī procul in marī vīdit. Tum, etsī vōx eius ā nullō au- 105 dīrī poterat, Ariadna amīcum suum fugientem vocāvit: "Thēseu! Thēseu! Revertere ad mē!" neque ullum re- spōnsum eī redditum est praeter vōcem ipsīus quam dūra saxa reddidērunt. Brevī nāvis ē cōspectū eius abiit neque iam ullum vēlum in marī cernēbātur. Ari- 110 adna igitur in lītus dēscendit atque hūc et illūc currēns

saxum -īn
prō-spicere -iō = ante sē
aspicere
ascendere -disse

Thēseus, *voc* Thēseu!
revertere! = redi!
red-dere -didisse -ditum
cōspectus -ūs m < cō-
spicere; ē cōspectū =
ab oculīs

dē-scendere -disse [↓]
↔ ascendere [↑]

maerēre ↔ gaudēre
ante omnēs : magis
quam omnēs aliōs

dēserere -uisse -rtum
= relinquere

oblīvisci -lītum esse
quis...? : nēmō...!

pollicērī -itum esse
cupiditās -ātis f
< cupidus

ob amōrem virī : quia
virum amō/amāvī

oblīvisci + gen/acc: o.
hominis, o. rei/rem

nārratiō -ōnis f
< nārrare

Naxī = in īnsulā Nākō
Aegeus -ī m

gerere gessisse gestum
arbitrātus = qui arbitrātus est

multīs cum lacrimīs capillum et vestem scindēbat, ut hominēs qui maerent agere solent — ita maerēbat virgō miserrima, quae ā virō quem ante omnēs amābat sōla relicta erat inter ferās īnsulae sīcut agnus timidus inter saevōs lupōs.”

115

Quīntus: “Cūr Thēseus amīcam suam ita dēseruit?”
Syra: “Tālēs sunt virī, mī puer. Montēs aurī fēminīs pollicentur, tum prōmissa oblīvīscuntur ac fēminās sine nummō dēserunt! Quis tam facile prōmissum oblīvīscitur quam vir qui fēminam amāvit? Ego quoque ūlīm dēserta sum ab amīcō pecūniōsō qui mihi magnās rēs pollicitus erat. Nōlī vērō putāre mē ob cupiditātem pecūniae amāvisse eum, ego eum amābam quia eum probum virum esse crēdēbam. Etiam nunc maereō ob amōrem illius virī.”

125

Quīntus: “Oblīvīscere illius virī improbī qui tē tam turpiter dēseruit!”

Syra: “Nōn facile est amōris antīquī oblīvīscī. Sed hoc tū nōndum intellegis, mī Quīnte. Redeō ad nārratiōnem fābulae, quam prope oblīta sum, dum dē aliīs rēbus loquor.

“Ariadnā Naxī relicta, Thēseus ad patriam suam nāvigābat. Interim pater eius Aegeus, rēx Athēniēnsium, ab altō saxō in mare prōspiciēbat. Brevī nāvis filiī in cōspectum vēnit, sed nāvis rediēns eadem vēla ātra gerēbat quae abiēns gesserat: Thēseus enim post necem Mīnōtauri vēla mūtāre oblītus erat! Itaque Aegeus, ar-

bitrātus mortem filiī eō colōre significārī, sine morā dē
saxō sē iēcit in mare, quod ā nōmine eius etiam nunc
140 'mare Aegaeum' vocātur.

"Post mortem rēgis Aegeī filius eius Thēseus rēx
Athēniēnsium factus est. Quī multōs annōs Athēnās
magnā cum glōriā rēxit."

Hīs verbīs Syra finem nārrātiōnis facit.

iacere -iō iēcisse iactum

145 GRAMMATICA LATINA

Verba dēpōnentia

Imperātīvus.

Laetā|re! = gaudē! Laetā|minū! = gaudēte!

Intuē|re! = spectā! Intuē|minū! = spectāte!

150 Revert|ere! = redī! Revert|imini! = redite!
Partū|re! = dīvide! Partū|minū! = dīvidite!

'Laetāre laetāmini' et cētera sunt imperātīvī verbōrum dēpōnentium. Imperātīvus verbī dēpōnentis: singulāris -re, plūrālis -minū.

regere rēxisse rēctum

finem nārrātiōnis facit
= nārrāre dēsinit

[1] laetā|rī
lāetā|re laetā|minū
[2] intuē|rī
intuē|re intuē|minū
[3] revert|i
revert|ere revert|imini
[4] parti|rī
parti|re parti|minū

-re -minū

PENSVM A

Mēdus (ad Lȳdiam): "In Graeciam ībō. Comit- mē! Proficisc- mēcum! Hoc mihi pollic-! Oblivisc- Rōmae! Ōscul- mē!"

Mēdus (ad nautās): "Iam proficisc-, nautae! Ventus secundus est: intu- caelum! Laet-!"

Verba: trahere -isse -um; petere -isse -um; quaerere -isse -um; occidere -isse -um; relinquere -isse -um; interficere -isse -um; cōstituere -isse -um; dēserere -isse -um; cōspicere -isse -um; incipere -isse -um; reddere -isse -um; reperire -isse -um; iubēre -isse -um; gerere -isse -um; iacere -isse -um; regere -isse -um; accēdere -isse; ascendere -isse; proficisci -um esse; sequi -um esse; oblīvisci -um esse.

Vocabula nova:
fābula
agnus
currus
moenia
mōnstrum
taurus
labyrinthus
aedificium
mors

rēx
expugnātiō
glōria
auxilium
cīvis
exitus
filum
mora
nex
litus
saxum
cōspectus
cupiditās
nārratiō
humilis
timidus
terribilis
mirabilis
saevus
cupidus
parātus
regere
trahere
interficere
aedicāre
vorāre
patēre
necāre
cōstituere
occidere
pollicēri
prōspicere
dēscendere
maerēre
dēserere
oblivisci
coepisse
complūrēs
forte
quotannīs
ōlim
ibi
illūc
hūc
brevī

PENSVM B

Quīntus — dē lupō et — audīre nōn vult nec fābulam dē Achille, quī Hectorem — et corpus eius mortuum post — suum circum — [= mūrōs] Trōiae —.

Labyrinthus est magnum — unde nēmō exīre potest, etsī iānua —. Thēseus, qui patrem Mīnōtauri, — album, iam necāverat, Mīnōtaurum ipsum quoque — [= interficere] —. Antequam Thēseus, ad pugnam —, labyrintum intrāvit, Ariadna, filia —, eī — longum dedit. Ita Ariadna Thēseō — tulit, nam ille filum sequēns — labyrinthī repperit. Post — Mīnōtauri Thēseus cum Ariadnā Naxum nāvigāvit atque — [= illic] eam — [= reliquit]. Ariadna ab altō — prōspiciēbat, sed — [= mox] nāvis Thēsei ē — eius abiit. Puella misera in — dēscendit, ubi — et — currēns capillum scindēbat, ut faciunt eae quae —. Thēseus post — patris multōs annōs Athēnās —.

PENSVM C

Quid fēcit Achillēs?
Quid fēcit Rōmulus?
Quālem fābulam Quīntus audīre cupit?
Ubi habitābat Mīnōtaurus?
Quid est labyrinthus?
Quid Minōtaurus edēbat?
Cūr tot Athēniēnsēs ad eum mittēbantur?
Quis Athēniēnsēs ā Mīnōtaurō servāvit?
Quōmodo Thēseus exitum labyrinthī repperit?
Sōlusne Thēseus ē Crētā profectus est?
Ubi Thēseus Ariadnam reliquit?
Ā quō mare Aegaeum nōmen habet?